

Sygn. akt I AGa 283/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Małgorzata Stanek

Sędziowie: SA Michał Kłós (spr.)

del. SO Ryszard Badio

Protokolant: stażysta Ewa Borysewicz

po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2018 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa P. (...).r.l. z siedzibą w L., Republika Włoska

przeciwko J. H.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 29 maja 2018 r. sygn. akt X GC 85/17

1. oddala apelację,

2. zasądza od J. H. na rzecz P. (...).r.l. z siedzibą w L., Republika Włoska kwotę 4.050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I AGa 283/18

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Łodzi zasądził od pozwanego na rzecz powodowej spółki kwotę 19.266 EUR wraz z odsetkami od kwot: a. 16.746 EUR w wysokości odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych w wysokości sumy stopy bazowej ustalanej przez Europejski Bank Centralny i 8 punktów procentowych tj. w wysokości 8,05 % od dnia 30 stycznia 2015 r. do dnia 30 czerwca 2016 r. i w wysokości 8 % rocznie od dnia 1 lipca 2016 r. z uwzględnieniem dalszych zmian do dnia zapłaty; b. 2.520 EUR w wysokości odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych w wysokości sumy stopy bazowej ustalanej przez Europejski Bank Centralny i 8 punktów procentowych tj. w wysokości 8,05 % od dnia 27 lutego 2015 r. do dnia 30 czerwca 2016 r. i w wysokości 8 % rocznie od dnia 1 lipca 2016 r. z uwzględnieniem dalszych zmian do dnia zapłaty oraz orzekł o kosztach procesu.

Powyższy wyrok zapadł w oparciu o następujące ustalenia faktyczne, które Sąd Apelacyjny podziela i uznaje za podstawę również własnego orzeczenia, a które w zasadniczych elementach przedstawiają się następująco:

Strony łączyła umowa na podstawie której powodowa spółka dostarczyła i wykonała na zamówienie pozwanego system szklarniowy. Z tytułu wykonania umowy powodowa spółka wystawiła fakturę za którą pozwany nie zapłacił. Na

wykonany system powód udzielił pozwanemu gwarancji, której warunkiem było powiadomienie go o dostrzeżonych wadach w terminie 8 dni od daty odbioru artykułów.

Stosownie do dalszych ustaleń Sądu pierwszej instancji pozwany 30 listopada 2015 r. pisemnie powiadomił powodową spółkę, że ma zastrzeżenia co do jakości zastosowanego przez powoda drutu do podwieszania roślin. Drut ten w wielu miejscach popękał, co naraziło jego gospodarstwo na poważne straty, spowodowane zniszczeniem roślin. Ponadto zarzucił brak poprzecznego mocowania rynien, co destabilizuje konstrukcję. Ponowił te informacje w piśmie wystosowanym w styczniu 2016 r.

Sąd pierwszej instancji ustalił również, że w okresie po odebraniu szklarni pozwany nie kwestionował jej jakości, twierdził, że zapłaci za nią, jednakże w terminie późniejszym. W kwietniu 2015 r. potwierdził nawet swoje zobowiązania na piśmie. Dopiero na dalszym etapie rozmów pojawił się temat wadliwości szklarni.

Dokonując powyższych ustaleń faktycznych Sąd pierwszej instancji oparł się na zeznaniach świadka M. R. a także złożonych do akt dokumentach, których moc dowodowa nie była kwestionowana. Oddalił wnioski o dopuszczenie dowodu z zeznań wnioskowanego przez pozwanego świadka B. M. z uwagi na to, że pozwany nie wskazał adresu świadka w sposób umożliwiający wezwanie go na rozprawę i to pomimo kilkakrotnego odraczania rozprawy. Powyższe okoliczności skłoniły Sąd Okręgowy do uznania, że wniosek ten został złożony jedynie dla zwłoki. Również dowód z opinii biegłego Sąd pierwszej instancji uznał za niezasadny. Pozwany nie wykazał bowiem ani kiedy powstały podnoszone przez niego wady zamontowanej szklarni, ani czy w terminie umownym zgłaszał je pozwanemu. Nie sformułował również zarzutu obniżenia należnego powodowi wynagrodzenia.

W oparciu o powyższe ustalenia faktyczne i ocenę materiału dowodowego Sąd pierwszej instancji uznał, że powodowi przysługuje roszczenie dochodzone pozwem. Uznał, że strony łączyła umowa o dzieło, powodowi zaś należy się za nie wynagrodzenie. Ustalając właściwe prawo materialne i odwołując się do art. 3 i 4 ust. 1 pkt a i b Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (R. I) (Dz. Urz. UE nr 4.7.2008 r., L 177/6) oraz uznając, że strony nie dokonały wyboru prawa właściwego uznał, że obowiązuje prawo włoskie. Powołując się z kolei na art. 1492 i 1662 k.c.wł., uznał, że pozwany nie zawiadomił powoda o wadach dzieła w terminie 60 dni od ich wykrycia, tracąc w ten sposób uprawnienia z gwarancji. Wręcz przeciwnie potwierdził 8 kwietnia 2015 r. na piśmie swoje zobowiązania wobec powoda.

O odsetkach ustawowych Sąd pierwszej instancji orzekł na podstawie art. 1284 k.c.wł. oraz Dekretu Prezydenta republiki z 9 października 2002 r. nr 231.

Powyższy wyrok zaskarżył pozwany w całości. Zarzucił: naruszenie art. 321 k.p.c. wyrażające się w zasądzeniu odsetek w wysokości odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych w wysokości stopy bazowej ustalonej przez Europejski Bank Centralny i 8 punktów procentowych tj. w wysokości 8,05 % od dnia 30 stycznia 2015 r. do dnia 30 czerwca 2016 r. i w wysokości 8 % rocznie od dnia 1 lipca 2016 r., podczas gdy powód domagał się odsetek ustawowych; art. 217 § 3 poprzez uznanie za zmierzający do przedłużenia postępowania wniosku o przesłuchanie świadka wnioskowanego przez pozwanego, podczas gdy pozwany nie był w stanie ustalić prawidłowego adresu do doręczeń świadka, a gdy tylko znalazł się w posiadaniu tego adresu, wskazał go sądowi; art. 302 k.p.c. w oddaleniu wniosku o dopuszczenie dowodu z zeznań pozwanego, podczas gdy nie zostały nadal wyjaśnione istotne okoliczności związane z reklamacją oraz art. 233 § 1 k.p.c. Naruszenia tego ostatniego przepisu pozwany upatrywał w błędnym przyjęciu, że powództwo zasługuje na uwzględnienie. W konkluzji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację powodowa spółka wniosła o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego na jej rzecz zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie okazała się uzasadniona.

W pierwszej kolejności należało odnieść się do zarzutów naruszenia prawa procesowego. Dopiero bowiem na podstawie ustaleń faktycznych, będących efektem właściwie przeprowadzonego procesu zbierania i oceny materiału dowodowego możliwa jest adekwatna ocena, czy powodowi przysługuje roszczenie dochodzone pozwem.

Przystępując do oceny pierwszego z podniesionych zarzutów – naruszenia art. 321 k.p.c., którego apelujący upatruje w zasądzeniu odsetek ustawowych obowiązujących w prawie włoskim które są wyższe niż odsetki ustawowe w prawie polskim, podczas gdy powód domagał się zasądzenia odsetek ustawowych, zarzut ten nie okazał się trafny. Powód w istocie zawarte w pozwie żądanie dotyczące odsetek sformułował jako żądanie zasądzenia odsetek ustawowych. Należy jednak pamiętać, że nie zawarł w pozwie żadnych twierdzeń co do podstawy prawnej, z której wywodził swoje roszczenie. To Sąd pierwszej instancji z urzędu zastosował w tej sprawie właściwe prawo (tj. prawo Republiki Włoskiej) i uwzględnił powództwo zarówno w zakresie roszczenia głównego, jak i co do odsetek, przyjmując konsekwentnie ich wysokość według prawa włoskiego. W tej sytuacji nie sposób uznać, aby było to rozstrzygnięcie ponad żądanie w rozumieniu art. 321 k.p.c.

Nie okazały się również uzasadnione zarzuty naruszenia art. 217 i 302 k.p.c. Trudno zakwestionować postępowanie Sądu pierwszej instancji, który najpierw wezwał zgłoszonego w odpowiedzi na pozew świadka na wskazany przez pozwanego adres – (k. 107, 143), podczas gdy świadek nie stawił się, oznaczył termin przesłuchania świadka na podstawie art. 242 k.p.c. – (k. 178) by następnie - w warunkach dwóch kolejnych nieobecności świadka i wskazania jego adresu na dzień przed rozprawą – wniosek o jego przesłuchanie oddalić. Takie zachowanie pozwanego należy uznać za sprzeczne z dobrymi obyczajami (art. 3 k.p.c.) i nakierowane na przedłużenie postępowania.

Odnosząc się do zarzutu obrazy art. 302 k.p.c. wypada przede wszystkim przypomnieć, że pozwany jest przedsiębiorcą, prowadzącym gospodarstwo ogrodnicze. Nic nie stało na przeszkodzie, aby pokonał on trasę ok. 100 km., dzielącą go od miejsca zamieszkania do siedziby Sądu Okręgowego w Łodzi, aby złożyć zeznania osobiście. Zasadą postępowania dowodowego jest bowiem przeprowadzenie całego postępowania dowodowego przed sądem orzekającym (art. 235 k.p.c.), która wyraża się postulatem osobistego zetknięcia się składu orzekającego z materiałem dowodowym. W odniesieniu do osobowych źródeł dowodowych (zeznania świadków, stron) oznacza osobisty udział w ich przesłuchaniu. Odstąpienie od powyższej zasady winno mieć charakter wyjątku, który w niniejszej sprawie bez wątpienia nie miał miejsca.

Ponadto zarówno postanowienie o oddaleniu wniosku o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka B. M., jak i oddaleniu wniosku o przesłuchanie pozwanego nie zostało przez pozwanego zakwestionowane w trybie art. 162 k.p.c. Nawet zatem gdyby przy wydaniu tych postanowień doszło do obrazy wskazanych wyżej przepisów, pozwany i tak utraciłby możliwość skutecznego zgłoszenia tego zarzutu w postępowaniu apelacyjnym.

Odnosząc się do zarzutów naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. należy przypomnieć, że istotą obrony pozwanego było twierdzenie, że odebrane od strony powodowej konstrukcje dotknięte były wadami. Z tego powodu miał złożyć reklamację do której strona powodowa nie odniosła się. Powodowa spółka z kolei utrzymywała, że po stronie pozwanego nie powstało roszczenie z tytułu gwarancji, ponieważ prawidłowo wykonał swoje zobowiązanie, natomiast pozwany poinformował go o wadach dzieła dopiero w listopadzie 2015 r., wcześniej nie zgłaszając żadnych wad i potwierdzając, że dokona całości wpłat. Przy tak skonstruowanych stanowiskach, rzeczą pozwanego było udowodnienie, że w stosownym terminie informował stronę powodową o dostrzeżonych wadach. Na powyższe okoliczności pozwany oferował dowody z zeznań świadka B. M. oraz z przesłuchania siebie. Ustalając okoliczności przeciwne Sąd oparł się na zeznaniach świadka M. R. i dokumentach, uznając je za wiarygodne.

Dalsze rozważania, odnoszące się do zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c., należy poprzedzić przypomnieniem, że jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, a także jeśli nie pominął w swojej analizie żadnego istotnego dowodu, to taka analiza dowodów nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 § 1 k.p.c., choćby apelujący dowiódł, że z tego samego materiału dałoby się wysnuć równie logiczne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego wnioski odmienne. Tylko w przypadku wykazania, że brak powiązania, w świetle kryteriów wyżej wzmiankowanych, przyjętych wniosków z

zebranych materiałem dowodowym, możliwe jest skuteczne podważenie oceny dowodów dokonanej przez sąd. Nie jest wystarczająca sama polemika naprowadzająca wnioski odmienne, lecz wymagane jest wskazanie, w czym wyraża się brak logiki lub uchybienie regułom doświadczenia życiowego w przyjęciu wniosków kwestionowanych. Nie jest również wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu [(pogląd powyższy, przyjęty w judykaturze SN (np. w wyrokach: z 27 września 2002 r., II CKN 817/00, L.; z 29 września 2005 r., II PK 28/05, L. i z 14 marca 2006 r., I UK 203/05, L.), zaadaptowany został również w pełni w licznych orzeczeniach sądów apelacyjnych (jedynie tytułem przykładu – SA: w W. z 10.1.2013 r., III APa 63/12, L.; we W. z 30.12.2013 r., I ACa 1392/13, L.; w Ł. z 29.4.2014 r., III AUa 1039/13, L. i z 19.11.2015 r., I ACa 731/15, L.)].

Odwołując się do wyżej zamieszczonych, ogólnych uwag należało uznać rozumowanie Sądu pierwszej instancji za zgodne ze standardami wynikającymi z normy art. 233 § 1 k.p.c. Zeznania świadka są spójne, potwierdzone treścią dokumentu na k. 11 akt. Ponadto za sprzeczną z wnioskami, jakie płyną z doświadczenia życiowego, należy uznać relację pozwanego, z której wynika, iż zgłaszał wcześniej, tj. przed listopadem 2015 r., wady zamontowanej szklarni, nie starając się w żaden sposób udokumentować swoich starań. Pozwany nie tylko nie wystosował pisma bezpośrednio po dostrzeżeniu wad (tak, jak uczynił to w listopadzie 2015 r.), ale nie skorzystał nawet z szeroko już obecnie wykorzystywanej w kontaktach między przedsiębiorcami drogi mailowej. Wręcz przeciwnie, w kwietniu 2015 r. potwierdził swoje zobowiązania wobec strony powodowej i w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji w żaden sposób nie odniósł się do tego dowodu. tej sytuacji przesłuchanie na powyższe okoliczności świadka, czy samego pozwanego, nie było uzasadnione.

Prawidłowo również uznał Sąd pierwszej instancji, że ani zdjęcia załączone do akt, ani tym bardziej opinia biegłego nie były dowodami na okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Mogło bowiem z nich wynikać co najwyżej, że rzeczywiście przysłane pozwanemu konstrukcje były wadliwe nie zaś, kiedy wady powstały i w jaki sposób i kiedy informował o tym powodową spółkę. W tej sytuacji dopuszczenie tych dowodów było nieuzasadnione z punktu widzenia art. 227 k.p.c.

W konkluzji należało uznać, że ferując zaskarżony wyrok nie dopuścił się Sąd pierwszej instancji obrazy prawa procesowego.

W konsekwencji należało również dojść do wniosku, że powodowej spółce przysługuje roszczenie dochodzone pozwem, wywiedzione z niezapłacenia reszty ceny, wynikającej z umowy, na podstawie art. 1655 k.c.wł. Pozwany w określonym terminie nie skorzystał z uprawnień płynących z udzielonej mu gwarancji, co spowodowało skutek w postaci ich utraty (art. 1667 i 2964 k.c.wł.).

Mając powyższe względy na uwadze, jak również treść art. 385 k.p.c., należało orzec jak w sentencji.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. i wyrażonej w tym przepisie zasady odpowiedzialności za wynik postępowania. O wysokości tych kosztów, na które złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego, orzeczono na podstawie § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015. 1800 z późn. zm.).